

ŠTO JE ESG?

Od 1. siječnja 2017. godine veliki subjekti od javnog interesa s više od 500 zaposlenih imaju obvezu nefinancijskog izvještavanja u skladu s Direktivom Europske unije dok ostali subjekti - veliki, srednji i mali prvi put će morati izvještavati od 2024. godine, odnosno izvještaji će morati biti predani 2025. godine.

Nefinancijsko izvještavanje, tako zvano ESG izvještavanje, svoj uzlet može zahvaliti investitorima i financijskim institucijama koji zahtijevaju sve veću transparentnost portfelja ulaganja.

Nefinancijsko izvještavanje ukazuje na koji način društvo svojim aktivnostima utječe na okolišna, socijalna i druga pitanja. Samo izvještavanje treba biti rezultat i odraz aktivnosti društva koje ono poduzima u postupku upravljanja ne samo poslovnim rizicima, već i rizicima vezanim za pitanja okoliša, socijalna i kadrovska pitanja, pitanja borbe protiv korupcije i zaštite ljudskih prava. Nefinancijske informacije postaju dodatni kriterij usporedbe i vrednovanja tvrtki na međunarodnim tržištima. ESG je kratica za okolišnu, društvenu i upravljačku komponentu. Oni se u okvirima ESG-a nazivaju stupovima i predstavljaju 3 glavna tematska područja za koja se očekuje da će tvrtke izvještavati. Cilj ESG-a je obuhvatiti sve nefinancijske rizike i prilike svojstvene svakodnevnim aktivnostima tvrtke.

Zašto je ESG važan?

Naš se svijet suočava s brojnim globalnim izazovima: klimatskim promjenama, prijelazom s linearne ekonomije na kružnu, povećanjem nejednakosti, balansiranjem gospodarskih potreba s društvenim potrebama. Ulagači, regulatori, kao i potrošači i zaposlenici sada sve više zahtijevaju da tvrtke ne budu samo dobri upravitelji kapitala, već i prirodnog i društvenog kapitala te da imaju potreban okvir upravljanja koji to podržava. Sve više i više ulagača uključuje ESG elemente u svoj proces donošenja odluka o ulaganju, čineći ESG sve važnijim iz perspektive osiguranja kapitala, kako dužničkog tako i vlasničkog.

Što je okolišna komponenta?

Emisije kao što su staklenički plinovi i emisije onečišćenja zraka, vode i tla. Korištenje resursa, primjerice koristi li poduzeće izvorne ili reciklirane materijale u svojim proizvodnim procesima i kako poduzeće osigurava da se od početka do kraja maksimum materijala u njihovom proizvodu vrati u gospodarstvo umjesto da završi na odlagalištu. Slično tome, od poduzeća se očekuje da budu dobri upravitelji vodnih resursa. Problemi s korištenjem zemljišta poput krčenja šuma i otkrivanja bioraznolikosti također potpadaju pod ekološki stup. Tvrtke također izvještavaju o pozitivnim utjecajima na održivost koje bi mogle imati, što se može pretvoriti u

dugoročnu poslovnu prednost. Iz perspektive nefinancijskog izvještavanja ovo je nasloženija komponenta.

Što je društvena komponenta?

U okviru društvene komponente tvrtke izvještavaju o tome kako upravljaju razvojem svojih zaposlenika i radnom praksom. Oni izvještavaju o odgovornostima za proizvode u pogledu sigurnosti i kvalitete svojih proizvoda. Također izvještavaju o svom opskrbnom lancu radu, zdravstvenim i sigurnosnim standardima i kontroverznim pitanjima nabave. Tamo gdje je relevantno, od tvrtki se očekuje da izvješćuju o tome kako pružaju pristup svojim proizvodima i uslugama ugroženim društvenim skupinama.

Što je upravljačka komponenta?

Glavna pitanja o kojima se izvještava u okviru upravljačke komponente su prava dioničara, raznolikost odbora, način na koji se rukovoditelji plaćaju i kako je njihova naknada usklađena s učinkom održivosti tvrtke. Također uključuje pitanja korporativnog ponašanja kao što su prakse protiv tržišnog natjecanja i korupcija.

Što je od svega toga relevantno za vaše društvo?

Naravno, ne suočavaju se svi sektori gospodarstva s istim ESG problemima. Na primjer, u slučaju banaka, emisije stakleničkih plinova (točnije opseg 1 i 2) nisu toliko važne kao što su važne u slučaju energetike. Te razlike u onome što je važno za određeni sektor iz perspektive ESG-a nazivaju se značajnošću. Tvrtke izvješćuju o pitanjima koja su im značajna. Obično se značajnost utvrđuje na temelju toga koji se ESG problem smatra financijski značajnim u određenoj industriji. Financijski materijalna pitanja su ona koja mogu utjecati na financijsku izvedbu tvrtke (npr.: neočekivani višak troškova, kazne, gubitak vrijednosti robne marke, gubitak prihoda zbog toga što potrošači biraju održivije alternative). Dvostruka materijalnost se sve više prepoznaje kao važan koncept pri odabiru onoga što tvrtka smatra materijalnim. Dvostruka materijalnost znači da se uz financijski materijalna pitanja, društveno materijalna pitanja također tretiraju kao materijalna.

Kako izvještavate?

ESG se danas općenito smatra okvirom za izvještavanje, no izvorno je to bio okvir razvijen za procjenu objavljivanja podataka o održivosti uvrštenih tvrtki za ulagače. Sada s porastom potražnje za informacijama vezanim uz ESG, okvir ESG postao je sinonim za izvještavanje. Ne postoji standardni ESG okvir (još), samo široki konsenzus o pitanjima koja su njime obuhvaćena; mogu postojati brojne razlike na razini podatkovne točke. Iz tog razloga, tvrtke se oslanjaju na standarde izvještavanje o održivosti kako bi odredile kako i što izvješćuju.

Izveštavanje se obično provodi primjenom jednog ili više okvira. Dva najčešće korištena okvira za izveštavanje su Globalna inicijativa za izveštavanje (GRI) i standardi Odbora za održive računovodstvene standarde (SASB). ESG izveštavanje obično se provodi objavljivanjem izvješća o održivosti, iako sve više i više tvrtki otkriva podatke putem web stranica koje prikazuju ESG izvedbu poduzeća uz standard nije izvješće.

ZNAČENJE ZA DRUŠTVO

Poslovanje unutar ESG normi i okvira može donijeti mnoge koristi za investitore i za društvo. Donosimo vam nekoliko potencijalnih prednosti koje se mogu ostvariti za poduzeća koja posluju u ESG okvirima.

Privlači investitore

Sve je češće uključivanje ESG izvještaja uz godišnje financijske izvještaje, a razlog tomu su promjene u razmišljanjima i ponašanju investitora koji koriste dobre ESG rezultate kako bi svojim kapitalom omogućili održiviju ekonomiju te i sami postali društveno odgovorni. Zabrinutost javnosti uzrokovana pandemijom, klimatskim promjenama i zlouporabom prirodnih resursa tjera investitore da pomaknu svoj fokus prema održivim poslovima i postepeno ukidaju one sa zastarjelim praksama i negativnim utjecajem na ESG faktore.

Konkurentska prednost

Društvo koje posluje u skladu sa ESG normama ostvaruje konkurentsku prednost. Razna su istraživanja pokazala da su potrošači spremni potrošiti veće iznose novaca za kupnju proizvoda od društva koje promovira održivo poslovanje. ESG rating također je važna informacija zaposlenicima, potrošačima i investitorima. Uprava društva može jačati svoj brand ulaganjem napora u poboljšanje uvjeta rada, promicanje različitosti, vraćanje zajednici i sl.

Održivo poslovanje

Društva koja ulažu u ESG lakše su prilagodljiva regulatornim promjenama. Iako je ESG obavezan samo za javna poduzeća, čini se da ide u tom smjeru i za ostatak korporativnog svijeta. Društva koja sada odluče prevedjeti ESG politike možda će se kasnije s njima morati pozabaviti, u obliku pravnih, regulatornih pitanja, pitanja ugleda i usklađenosti.

Lojalnost

Kao što je već spomenuto, razna su istraživanja pokazala da su potrošači promijenili razmišljanja i preference kao rezultat klimatskih promjena i COVID pandemije. Ti su

potrošači spremni dodatno platiti za brandove koji su usklađeni s njihovim vrijednostima i lojalniji su onima koji posluju društveno odgovorno. Današnji društveno svjesni potrošači žele znati što društva koje podržavaju rade za opće dobro. Društva koja se pridržavaju ESG načela mogu zadržati i privući više kupaca transparentnošću i učinkovitim komuniciranjem svojih stajališta s klijentima.

Poboljšanje financijskih rezultata

ESG ne samo da čini poslovanje interesantnijim investitorima, već može poboljšati ukupne financijske rezultate poslovanja. Čak i mali napori prema održivosti kao što je uklanjanje papira, recikliranje ili izrada energetski učinkovitih nadogradnji mogu poboljšati krajnji rezultat poslovanja i osigurati povrat. Postoje pokazatelji na koje društva moraju obratiti pozornost, kao što su potrošnja energije, upotreba sirovina, zbrinjavanje otpada i sl. Interna regulacija ovih aktivnosti dovodi do smanjenih računa za energiju i smanjenja troškova. Društva koja su usklađena s ESG-om manje su izložena rizicima i kaznama, što pozitivno utječe na njihov rezultat.

Cilj ovakvog načina izvještavanja je postepeno smanjiti broj društava koja svojim poslovanjem podržavaju nepravedne plaće, ulaganja u fosilna goriva, neodržive metode poljoprivrede i proizvodnju proizvoda koji se ne mogu reciklirati. Pružajući sveobuhvatan pregled svojeg poslovanja, društva koja nude održivo ulaganje u ESG mogu utjecati na odluku investitora da odabere poslovanje koje nudi održivu budućnost s profilom niskog rizika.

BENEFITI ESG ULAGANJA

Iako ESG inicijativa zahtjeva određena ulaganja, koristi navedenog će dugoročno nadmašiti troškove.

Neki od benefita ulaganja u ESG su:

1. ESG ulaganje je dobro za planet

Kako sve više tvrtki prihvaća ESG, jednakosti će se povećavati, a emisije će se smanjivati, što je u konačnici dobro za društvo i planet. Društva se pridružuju različitim pokretima poput UN-ove kampanje Race to zero kako bi postale ugljično neutralne kupnjom obnovljive energije i kompenzacijom ugljika. Sa svakim društvom koje obavlja svoj dio, svijet će biti bolji.

2. ESG pomaže u upravljanju rizikom

Klimatski rizici se više ne mogu odvojiti od poslovnih rizika. Nova pravila potiču društva na bolje upravljanje klimatskim rizicima koji će biti uključeni u procjenu vrijednosti društva. Društva trebaju upravljati svojim vanjskim čimbenicima i imati odgovarajuće upravljanje kako bi ublažila rizik ili se suočila s posljedicama na tržištu.

Budućnost ESG-a bit će način na koji tvrtke smanjuju nejednakost i pridonose dekarbonizaciji u svojim industrijama. Neka društva su već proaktivna u pogledu svoje predanosti održivosti, stvarajući ESG upravni odbor i trodijelnu strategiju utjecaja: što radimo kao tvrtka, što radimo za klijente i kako činimo industriju niskougljičnom, otpornom, i pravednijom.

3. ESG je dobar za poslovanje

Sveučilište u New Yorku je provela istraživanje koje je pokazalo da društva koja sudjeluju u ESG izvješćivanju imaju veću vrijednost tijekom vremena. Upravljanje ESG rizicima koji podupiru pravednost, smanjuju emisije, osiguravaju privatnost kupaca i potiču raznolikost kako bi se omogućile inovacije mogu povećati prihode. Istraživanje je također pokazalo da su društva koja daju prioritet ESG-u otpornija tijekom društvene ili ekonomske krize, što je privlačno ulagačima.

Kada ste usredotočeni na to da učinite više dobra umjesto da samo označavate okvire, ESG ulaganja donose vrhunske povrate jer pokazuju da ste savjesni, što donosi više posla. Ona također privlače i zadržavaju talente, što je prednost na današnjem tržištu rada. Ta vrsta pametnog upravljanja je ono što dovodi do većeg interesa ulagača i većih povrata.

4. Investitori sljedeće generacije

Današnje generacije investitora kreću s novim skupom kriterija. Jako im je stalo do općeg dobra i rizik od klimatskih promjena i nejednakosti smatraju visokim ulozima, zbog čega je skuplje nesuočavanje s njima a korporativni svijet na to reagira.

ESG - KAKO ODGOVORITI NA NADOLAZEĆE ZAHTJEVE

Novi zahtjevi za izvješćivanje o okolišu, društvu i upravljanju (ESG) postavljeni su kako bi iz temelja promijenili oblik nefinancijskog izvješćivanja. Nova pravila zahtijevat će ESG izvješćivanje na dosad neviđenoj razini i obuhvatit će čitav niz društava koja prethodno nisu podlijegala obveznim zahtjevima za nefinancijsko izvješćivanje.

Čak i ako vaše društvo nije obuhvaćeno novim zahtjevima za izvješćivanje, očekujemo da ćete osjetiti utjecaj ovih zahtjeva ako je vaše društvo dio lanca vrijednosti subjekta koje je dužno izvještavati. Očekujemo da će društva slati i primati ESG upitnike kako bi prikupile podatke potrebne za svoja ESG izvješća.

Koji su novi zahtjevi za izvješćivanje?

U EU je postignut politički dogovor o Direktivi o izvješćivanju o održivosti poduzeća (CSRD). CSRD uvelike proširuje opseg i sadržaj trenutnih obveza EU-a o nefinancijskom izvješćivanju kako bi obuhvatio puno širi raspon subjekata i zahtijevao izvješćivanje o širem rasponu ESG tema s puno više detalja nego prije. Informacije će biti uključene u zaseban odjeljak izvješća o upravljanju, podložne obveznoj reviziji, te će se unijeti na javno dostupnu internetsku stranicu EU-a.

Kako se poduzeća mogu pripremiti?

1. Ostati u toku

Priprema za zahtjeve ESG izvještavanja podrazumijeva trenutnu inicijativu i ulaganja. Društva moraju ulagati u resurse, edukacije i svoje zaposlenike. Moraju razumjeti zahtjeve te početi prikupljati sve informacije kako bi reagirali na vrijeme.

2. Usklađivanje izvješća

Kako bi se pripremila za primjenu nadolazećih standarada, društva prate razvoj i planiraju vlastiti pristup, razmatraju interne procese izvještavanja u pripremama za nove standarde i aktivno isprobavaju nove procese izvještavanja prije nego što novi standardi postanu obvezni. Unatoč svim prednostima rano usvajanje ESG izvještavanja ograničeno je nedostatkom smjernica o tome koje podatke treba prikupiti i kako ih treba prijavljivati.

3. Uspostavljanje internih kontrola

Osim pripreme za praćenje i izvješćivanje o brojnim ESG temama upravni odbori i menadžment će se htjeti usredotočiti na uspostavljanje odgovarajućih internih kontrola za izvješćivanje. To može biti posebno izazovno za privatne tvrtke, koje općenito imaju puno slabije razvijene interne kontrole za javno izvješćivanje. Čak i za one tvrtke s velikim iskustvom u ESG izvješćivanju, novi standardi će vjerojatno zahtijevati dodatni rad na uspostavljanju procesa izvješćivanja i kontrola u cijelom lancu vrijednosti prilagođenih okviru izvješćivanja koji će nedvojbeno odstupati od različitih postojećih standarda.

4. Očekujemo ESG upitnike

Upravni odbori i menadžment također bi se trebali pripremiti za primanje više upitnika povezanih s ESG-om od EU-a i drugih obuhvaćenih ugovornih strana u vezi s usklađenošću s CSRD-om. To je zato što će se granice izvješćivanja morati proširiti kako bi se pokrila materijalna pitanja održivosti koja su povezana s društvom njezinim izravnim ili neizravnim poslovnim odnosima, bez obzira na razinu kontrole društva nad njima. Ovo je mnogo šire od tradicionalnog financijskog izvješćivanja temeljenog na kontroli.

5. Edukacija i izgradnja internih timova

Mnoga društva, posebno ona koja se bave dobrovoljnim ESG izvješćivanjem, izgradila su snažne interne ESG timove za izvješćivanje. Za mnoga društva ESG izvješćivanje prvenstveno je u "vlasništvu" timova za marketing, održivost ili društveni utjecaj, iako su mnoga društva počela "legalizirati" svoja ESG objavljivanja uključivanjem pravnih funkcija, financijskih izvještaja i funkcija interne revizije. CSRD će vjerojatno dodatno potaknuti tvrtke da uspostave snažne ESG timove za izvješćivanje, slične onima koje možda imaju za financijsko izvješćivanje.

ESG REJTING

ESG konačno ima dubok učinak na cijelo gospodarstvo, potičući prijelaz na čistu energiju, otpornu infrastrukturu i društvenu jednakost. Ulagači i javnost od društava zahtijevaju veću transparentnost, i društveno odgovorno vodstvo. ESG rejting bi osigurao jedinstvenu oznaku za usporedbu društava, koja bi prikazala koliko su društva uspješna u tome.

ESG općenito, a točnije ESG rejtinzi, nedavno su bili na udaru javnosti. Dok su neke kritike opravdane, postoji mnogo nesporazuma oko ESG rejtinga, koji i dalje igraju važnu ulogu u usporedbi podataka o održivosti i informiranju u odlukama o ulaganju. Važno je razumjeti što rejtinzi jesu, a jednako tako i što nisu, kako bismo izbjegli ta pogrešna tumačenja.

Što je ESG rejting agencija?

Agencije za ocjenjivanje ESG-a (Environmental, Social, and Governance) organizacije su koje ispituju ekološke, društvene i korporativne politike upravljanja kako bi utvrdite njihovu održivost. Ulagачi bi se trebali koristiti izvješćem ESG rejting agencije kako bi utvrdili koliko je društvo održivo, što bi im omogućilo da bolje odluče u koja će ulagati.

Zašto koristiti ESG rejting agenciju?

Agencije za ocjenjivanje i pružatelji podataka korisni su alati koji se mogu koristiti za mjerenje pozitivnog ili negativnog utjecaja društva na okoliš, društvu zajednicu i/ili upravljanje u svrhu vrednovanja.

Drugim riječima, ova tri područja zabrinutosti pružaju okvir za analizu ulaganja u skladu sa zakonom o vrijednosnim papirima, koji također uključuju informacije o tome što izdavatelj radi s novcem ulagača i kako funkcionira u svijetlu pitanja zaštite okoliša, društva i upravljanja.

Različite ocjene sve se češće pojavljuju u razgovorima o ulaganju jer su banke i institucionalni investitori počeli zahtijevati od društava da imaju što bolje ESG rezultate prije nego što ulože vlastiti kapital.

Kako se dodjeljuju ESG rejtinzi?

Ovi davatelji ocjena općenito se bave praksama društva u 7 ključnih područja (ali nisu ograničeni na ova):

- ekstraktivne industrije ili proizvodnja energije;
- upravljanje materijalima;
- ljudska prava ili radni uvjeti;
- odnosi u zajednici ili prava autohtonih naroda;
- odnosi s kupcima ili prava potrošača;
- odgovornost za proizvod ili upravljanje opasnim tvarima i otpadom;
- upravljanje društvom, što se obično odnosi na transparentnost.

Kada su bitni ESG rejtinzi?

Investitori i banke mogu koristiti ESG ocjene za analizu svojih portfelja.

Društva mogu koristiti ESG rejting kao povratnu informaciju o tome koliko su već uskladili svoj poslovanje. ESG rejtinzi omogućuju objektivno mjerenje ESG učinaka.

Različiti ESG rejtinzi mogu vam pomoći da odredite je li investicija društveno odgovorna ili ne i koje ESG čimbenike društvo uzima u obzir kada je riječ o utjecaju na okoliš i socijalnom utjecaju.

ESG faktori

Okoliš

Strategija
za klimatske
promjene

Bioraznolikost

Kvaliteta vode

Energetska
učinkovitost

Intenzitet
ugljika

Sustav
upravljanja
okolišem

Društvo

Jednake
mogućnosti

Sloboda
udruživanja

Zdravlje i
sigurnost

Ljudska
prava

Odgovornost
za kupce i
proizvođe

Dječji rad

Uprava

Poslovna etika

Usklađenost

Neovisnost
odbora

Izvršna
naknada

Dioničarska
demokracija